

== Velja po pošti: ==
Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6.50
za en mesec " " " 2.20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—
== V upravnistvu: ==
Za celo leto naprej . K 22.40
za pol leta " " " 11.20
za četrt leta " " " 5.60
za en mesec " " " 1.90
S pošiljanjem na dom stane na mesec 2 K. Posamezne št. 10 v.

SLOVENEČ

== Inserati: ==
Enostolpna petlitvra (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za več kot trikrat " 9 "
V reki-mnih notioah stane enostolpna garmondvra 30 vinarjev. Pri večkratnem obavljenju primeren popust.
== Izhaja: ==
vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Sprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Upraviškega telefona št. 188. —

Današnja številka obsega 6 strani.

Proti framasonstvu.

Včeraj je bil dan, ki gotovo ne bo ostal samo v vednem spominu mnogim ljubljanskim katoličanom, ampak je bil tudi dan, ki je krasna priča vsemu slovenskemu svobodomiselstvu, da je slovensko ljudstvo skala, v katero se zamañ zaganjajo framasonski valovi. Bil je ta dan tudi svarilo vsem onim, ki delujejo proti ljudskemu mišljenju in prepričanju, da bo slovensko ljudstvo temeljito pomedlo iz svoje srede vse, ki hočejo iztrgati iz src slovenskega naroda ono, kar je velika svetinja našim pradedom.

Kdor je videl včeraj popoldne v veliki dvorani Uniona tisočglavo množico in navdušenje, ki je vladalo med njo, ta je moral biti prepričan, da živi v slovenskem ljudstvu ogromna moralna moč. Ze pred tretjo uro popoldne so začeli prihajati v »Unionovo« dvorano ljudje in do četrte ure je bilo v njej natlačeno polno občinstva, gotovo najnižje šteto 4000. Prvikrat to pot ni bilo v dvorani in okolu galerije niti enega stola in kljub temu je bila ogromna dvorana premajhna, pač najlepša priča našega napredka. Z zastavami so prihitela na zborovanje naša ljubljanska društva: »Slov. kršč. soc. zveza«, »Kat. društvo rokodelskih pomočnikov«, »Slovensko glasbeno društvo Ljubljana«, »Katoliško mladeniško društvo«, »Marijine družbe« iz Križank, od sv. Petra in od Uršulink. Zastavonoše so se postavili na oder, pod društvenimi zastavami pa je bil prostor za župane ljubljanske okolice, ki so polnočestvilno prihiteli zastopat svoje občine. Prevzvišenega g. knezoškofa dr. A. B. Jegliča, državna in deželna poslanca Fr. Povšeta in dr. Ivana Šusteršiča je množica sprejela z velikanskimi ovacijami.

DRŽ. IN DEŽ. POSLANEC FR. POVŠE je otvoril protestni shod s sledečimi besedami:

»Katoličani! Pozdravljam Vas v imenu odbora, ki je priredil ta sijajno obiskani shod. Pozdravljam Vas, prevzvišeni g. knezoškof, ki ste prihiteli med svoje podanike, da skupno z njimi protestujete kot njihovi višji pastir

proti nesramnemu žaljenju vrhovnega poglavarja svete katoliške cerkve, papeža Pija X. Pozdravljam vsa slavna društva in pozdravljam vas župani iz ljubljanske okolice, ki ste prihiteli na ta shod in pokazali, da čutite z ljudstvom, med katerim živite. — Zakaj se protestira? Iz vabil, ki ste jih prejeli za ta shod, ste razvideli, kaj je namen današnjemu shodu. Pokazati hočemo, da tu še živi ljudstvo, ki sočustvuje s svojim očetom, papežem Pijem X. Nesramni napad rimskega župana Nathana nanj, ga je užalostil in proti temu napadu protestiramo kot vdani otroci katoliške cerkve in njenega poglavarja. Pa ne samo to! Dotaknil se je rimski župan v znanem svojem govoru tudi Matere božje, ki jo toliko časte Slovenci, ki jo tako ljubi in spoštuje slovensko ljudstvo. Vprašam vas starše in vprašam tebe mladina, kako bi sodili o otrocih, ki so res krščanskega mišljenja, ako je njihov oče kruto žaljen in preganjan, pa bi se ne zavzeli zanj. In kaj smo mi kot otroci sv. katoliške Cerkve, katere vrhovni poglavar je papež? Da, mi čutimo udarec, zadan sv. Očetu, kot nam danega. Gotovo pa je, da mora najti vera zaščite ne samo med duhovniki, temveč tudi med nami verniki, Zaklicali smo: Prihitite tudi vi, ki živite v središču slovenske zemlje in v pokazite, da tukaj še živi verno ljudstvo, ki hoče braniti svoje svetinje in ki hoče zavrniti vsak napad na sv. katoliško Cerkev. Ta poziv je imel krassen sad. Nebroj Vas je prihitelo, da tukaj manifestujete, da živi še v središču Slovenske ljudstvo, ki hoče braniti svoje pravice. Zato še enkrat pozdravljeni! (Burno odobravanje.)

DRŽ. IN DEŽ. POSLANEC DR. IVAN ŠUSTERŠIČ

je nastopil viharno pozdravljen ter izvajal sledeče:

»Prevzvišeni gospod knezoškof! Dragi rojaki in rojakinje! Slavni zbor! Skozi 1000 let so vladali v Rimu papeži ne samo kot vrhovni poglavarji Cerkve, temveč tudi kot posvetni vladarji. Vladarji drugih držav so si šteli v čast in ponos, ščititi njihovo sveto posest, rimsko državo, kajti ta sveta posest je bila podarjena od kralja Frankov. Pipina, katoliški Cerkvi. Do leta 1870. so papeži vedno izvrševali v svoji državi naloge posvetnih vladarjev. Do tega ča-

sa je kratko dobo čuvala Rim francoska posadka. Ko pa je nastala francosko-nemška vojska, se je umaknila iz Rima francoska posadka. Tedaj pa so napadli nasprotniki papeža Rim, razstrelili so zid pri mestnih vratih, zvanih Porta Pia, udrli so v mesto in ugrabili papežu, kar je bilo njegovega. Sv. Oče se je umaknil v Vatikan in tam je živel, kakor tudi njegovi nasledniki, kot vjetniki. Sv. Oče Vatikana ne zapusti, ker hoče biti vedno živ protest proti dogodkom onega dne, 20. septembra 1870.

XX. september.

Rim se je od tega časa zelo izpremenil. Postal je mesto, kot je vsako drugo. Ni bilo zadosti nasprotnikom Cerkve in papežev, da so jih oropali, smatrali so tudi za umestno, da vsako leto 20. septembra na novo osvežijo rano, ki so jo prizadeli papežu, da vsako leto manifestirajo za sramotni čin 20. septembra leta 1870. Vsako leto prirede framasoni pri Porta Pia 20. septembra shod, kjer slovesno praznujejo tisti svoj čin, s katerim so oropali papeža. Tako je bil tudi letos 20. septembra enak shod, ki se ga sicer ni udeležila številna množica. Slavnostni govornik na tem shodu je bil Nathan, rimski župan. (Fej! Fej Judom!)

Nathan, rimski župan.

Izbrali so Nathana za župana vsi svobodomiselci, ki so združeni po svojih poslancih v takozvanem »blocu«, v katerem so liberalci, soc. demokrati, republikanci in framasoni. Izbrali pa so ga zato, ker je Žid in framason. Izbrali so v Rimu za župana Žida, samo zato, da žalijo sv. Očeta. (Fuj-klici.) Niso se varali svobodomiselci v Nathanu.

Nathanov govor.

Njegov letošnji govor pri Porti Pia je bil izbruh strasti polnega sovraštva zoper katoliško Cerkev in njenega poglavarja, namestnika Kristusovega na zemlji. Nepotrebno je, da bi navajal vse podrobnosti. Naj zadostuje, da se je Žid in framason Nathan drznil, povspeti se do nesramnosti, da je očital papeštvu »bogoskrunski upor zoper Boga in ljudi«. Očital je, da je papež sebe naredil za Boga na zemlji. Tako se je osmelil Žid, da je očital našemu sv. Očetu, namestniku Kristusa na zemlji bogoskrunstvo — — —

»Križajte ga!«

Vodil je pri tem Nathana isti duh in isto sovraštvo zoper Kristusa in njegovo ljudstvo, kakor je Jude za časa Poncija Pilata, ko so klicali: »Križaj ga!« . . . in so raje imeli Barabo kot pa Izveličarja. Vodilo ga je pri tem ravno tisto kakor Kajfeža, ki je strgal svojo haljo pred Kristusom, rekoč: »Boga je oskrunil, on pravi, da je Božji sin!« Nathan sicer ni strgal svoje suknje, — za to so Judje dandanes preskopi (Veslost.) — pač pa je nesramno žalil vernike celega sveta. Kajti s papeštvom stoji in pade katoliška Cerkev!

Kjer je papež, tam je Cerkev.

»Ubi Petrus ibi ecclesia,« je napisano na papeževem prestolu. »Kjer je papež, tam je Cerkev.« Razžaljenje sv. Očeta, je razžaljenje vsakega izmed nas, ki nosimo v svojem srcu goreči plamen žive vere. Kjer je Peter, tam je Cerkev! In Peter živi skozi dve tisočletji v svojih naslednikih, rimskih papežih, in živi v sedanjem papežu Piju X. — — — Mi verniki odklanjamo to nesramno razžaljenje z vso odločnostjo naših src. (Burno odobravanje.)

Notranja zadeva Italije.

Prišli pa so Nathanovi zagovorniki in so rekli: »Kaj se vtikavate v to stvar? To je notranja zadeva Italije!« Da, Nathan je notranja zadeva Italije, in mi ji ga privoščimo, mi ga ne maramo, ker imamo sami itak že preveč Nathanov! Nikdar pa ne bo sv. Oče notranja zadeva katerekoli države. Papež je poglavar krščansko-katoliškega sveta, središče in vodnik verskega krščanskega življenja, — kamor obrača oči ves vesoljni svet. Nathan ni govoril kot župan Rima, ker sicer bi se moral ozirati na mišljenje vseh Rimljanov, ne samo tiste sodrge, ki je njega volila.

Nathan — framason.

Nathan je govoril kot Žid, iz priloženega sovraštva. Nathan je govoril kot framason, kot poglavar framasonstva in to daje njegovemu govoru šele pravi pomen. Tu ne govori več rimski ghetto, — tu govori poosebljenje ideje, ki je organizirana v mednarodnem framasonstvu, — ideja mednarodnega boja zoper katoliško Cerkev in njenega poglavarja, zoper Kristusa in njegovo ljudstvo. Iz Nathana je govorilo isto

LISTEK.

Jezu'ti v je'ah.

(Po zasebnih pismih iz Portugalske.)

Znano je, da so portugalski republikanci napadli samostane, redovnike pa izgnali iz države ali pa pozaprlj po ječah in trdnjavah. Priobčujemo za najimivo poročilo jezuita p. Antonija Alves, ki je bil rektor semenišča in je sedaj z drugimi svojimi tovariši zaprt v trdnjavi Caxias. Pismo je naslovljeno na jezuita p. Luigi Gonzaga Fonceka in slove:

»Dragi pater! Bržkone že veste o našem jetništvu. Ako bi mogel, bi Vam pisal dolgo pismo, toda mi smo še tukaj v trdnjavi Caxias jetniki. Jezus Kristus! Zato mi ni lahko pisati. Za vse slučaje pa imate tukaj nekoliko točk za zgodovino.

Dne 6. pr. mes. (oktobra) je prišel ob tri četrt na 10. uro dopoldne od Serra da Villa (grič poleg kolegija) 15. pešpolk, medtem ko je od nasprotnih strani pridiral v skoku proti zavodu škandron kavalarije. Kmalu na to je bilo vse poslopje obkoljeno od vojakov, ki so bili pripravljani, da streljajo in napadejo. Posledica temu je bila, da se je razširila vest, naš zavod je zaseden od 500 topničarjev z brzostrelnimi topovi. Ko sem videl prihajajoče vojaštvo, šel sem venkaj, da vprašam, kaj hočejo. Tu so prišli zastopniki republi-

kanskega občinskega sveta iz Torres-Vedras, kamor mi spadamo, z nekaterimi častniki meni nasproti in mi sporoče povelje, da nas morajo vse odvesti v trdnjavo Ebbene. Odgovoril sem jim, da bom to povelje sporočil drugim. »Toda koliko časa nam daste, da se pripravimo?« — »Četrť ure, največ pol!« — Hitel sem gori, zbral vse skupaj ter jim sporočil povelje, ki smo ga dobili. Vsakdo je planil v svojo sobo, da bi vzel svoje stvari s seboj. Toda v zmešnjavi, ki je v takih razmerah naravna, smo vzeli le malo s seboj. Nekateri so ohranili prevdarnost ter so vzeli s seboj nekoliko perila. Drugi niso nesli ničesar s seboj razen kar so imeli na sebi. Kmalu na to smo šli vsi iz poslopja, povprečno 70 oseb. Dve vrsti vojakov ste nas sprejeli v svojo sredo. Kar je vzbudilo največje občudovanje pri vojaki in navzočem občinstvu, je bila veselost, ki so jo kazali vsi naši. Ko sem stopil iz poslopja, je prišel poveljujoči poveljnik 15. pešpolka nasproti. Pogledal me je, stisnil roko in rekel ganjen: »Kako mučen je zame sedanjí položaj, ko moram Vas, prečastiti, svojega spovednika in prijatelja, odvesti v ječo.« Za časa zadnjih let mojega bivanja v Makao sem poznal tega gospoda zelo dobro in imel je navado, da se je o Veliki noči spovedoval pri meni. V zavodu je ostal na mojo prošnjo p. Rodrigues, da bi varoval sveti zakrament in povžil naslednjega dne sv. Rešnje Telo. Z njim so ostali tudi nekateri bratje lajiki. Ko smo prišli v

Torres, prašni in znojni, se nas je peljalo v vojašnico de Graca, kjer so nam dali kosilo. To je bilo ob 2. uri popoldne in je bila tudi zadnja jed ta dan. V torreški vojašnici sem sprejel v novicijat nekega duhovnika, ki je prišel nekaj dni preje k nam. Nekako okoli 4. ure se nas je odpeljalo na kolodvor v vlak. Ljudstva se je nabralo nešteto. Pri našem odhodu je vedno bolj naraščalo ploskanje z rokami in klici: »Smrt jezuitom!« Naše patre so spravili po osem v en vagon. Stražili so jih vojaki. Pri postaji Campolite je dobil naš vlak povelje, naj vozi v Caxias namesto v centralo. Ko smo došli v Alcantas, smo bili v nevarnosti, da nas pobijejo. Zbrala se je namreč tamkaj ogromna množica ljudstva. Vse je bilo oboroženo. Razdrli so železniške tračnice, da bi skočil vlak raz tira ter da bi nas potem vse postrelili.

Naša rešitev so bili številni vojak, ki so nas spremljali. Po dolgem času so popravili končno tir in prišli smo ob 9. uri zvečer v Caxias med vpitjem in preklinjanjem množice.

Tamkaj nas je čakalo še lepo presenečenje. Trdnjava je od železniške postaje oddaljena dobre tri četrt ure in morali smo to pot prekoračiti s prtljago na rami v hitrem tempu. Številna množica ljudstva nas je insultirala z prostaškimi psovkami. Nekako ob deseti uri smo prišli v trdnjavo. Jesti nam niso nič dali, ker se nas ni več pričakovalo. Vendar smo dobili svežo vodo, ki se nam je zdela boljša kot prejšnje dni

čaj. Morali smo pač še čakati, da smo šli spat, ker so morali prinesiti še iz drugih poslopij slamnice. Dobro je bilo, da so nas pustili vse skupaj. Nastanili so nas namreč v enem samem, velikem podzemeljskem prostoru. V tej ječi smo sedaj že šestnajst dni. Na dan sv. Frančiška iz Borgije je položil p. Reis svojo prvo obljubo. Kot oltar nam je služil mal zaboj, ki smo ga naslonili na zid ječe, čezenj smo pokrili platnen prt in nek robec. Na zid smo obesili moj mali križ. Pred oltarjem je daroval p. Reis Bogu nekrvavo daritev. Maša ni bila nobena, kajti do danes nismo imeli sreče, da bi celebrirali. Dne 10. oktobra je prišel p. Nunez iz Sedubada. Bil je oblečen kot reven kmet, v kratkih hlačah, na glavi pa je imel čepico. Pretrpel je neverjetne stvari, suvali so ga celo in pretepali. Ob 11. uri je prišlo 18 patrov iz Campolite s svojim rektorjem. Prišli so iz tamkajšnje topničarske vojašnice, kjer so z njimi ravnali na najbolj surov način. Imeli so zelo slabo hrano in so prestali neizmerno veliko. Sedaj se gre za naše odpotovanje, mogoče na Holandsko, ker noče španska vlada sprejeti nobenih portugalskih jezuitov. Ali veste kaj je, kar ne morem označiti z imenom: Vlada zahteva, da odpotujemo na svoje stroške.

S tem končam. Priporočite Gospodu vse te uboge jetnike.

Trdnjava di Caxias, 22. okt. 1910.

P. Antonio Alvez S. J. a

sovražstvo, ki je vodilo francoske mojstre, ko so oropali cerkve, ko so ponižali zakon od zakramenta do navadne kupčije, ki so pognali križ iz šole, ki so oropali samostane, češ, da bodo dobili za samostanska posestva celo milijardo, s katero bi pomagali delavcem. Toda delavci do danes o tej milijardi nič ne vedo. (Veselost.)

Nathan in Ferrer.

Iz Nathana je govorilo isto sovražstvo zoper Kristusa, kakor iz Ferrerja, ki je učil v svojih »svobodnih šolah« delati bombe za rabo zoper vladarje, duhovnike, cerkve in samostane; ki je učil, da je treba duhovnike in verne katoličane pobijati, kakor stekle pse! (Fuj!) — Ki je povzročil barcelonska grozodejstva, ki je imel na vesti na stotine človeških življenj...

Nathan in Portugal.

Iz Nathana je govorila isti divja, živinska strast, kakor iz portugalskih revolucionarjev, ko so kot divje zverine zaglani se zoper duhovnike, ki niso zakrivil drugčega, kot da so služili svojemu Bogu. — kakor iz tistih Portugalcev, ki so pokrili s sramoto portugalsko ime pred celim svetom, ko so na eni strani odpili vse ječe in izpustili vse hudodelce, tatove, goljufe, pobijalce, morilce in še hujše zločince, na drugi strani pa so pobijali kot stekle pse nedolžne redovnike ali pa jih zapirali kot hudodelce v ječe, iz katerih so izpustili izvržke človeštva. Govoril je iz Nathana duh onih Portugalcev, ki so plenili v samostanih in cerkvah, prirejali bakanalije na oltarjih, metali sv. hostije po tleh in jih z nogami teptali, celo v bolnišnice in sirotišnice so udri, pobijali in onečaščali usmiljene sestre, ne zmeneč se za jok in stok ubogih bolnikov, niti za zadnje zdihljeje umirajočih — — —

Svobodomiselnost časopisje.

Iz Nathana je govoril isti duh, ki preveča takozvano »svobodomiselnost« časopisje celega sveta in zlasti tudi naše Avstrije, časopisje, ki se je navduševalo in se še navdušuje za zločine francoskih mogotcev zoper vero in cerkev, — ki je brez sramu slavilo Ferrerja in ga še slavi kot »mučenika«, ki je umrl za »vzvišeno« idejo! Govoril je iz njega tisti duh svobodomiselnega časopisja, ki slavi kot čin odrešenja portugalska grozodejstva, ki slavi in hvali vsako lopovstvo, samo da se obrača zoper Cerkev Kristusovo, — in ki končno navdušeno hvali Nathanove nesramnosti.

Domači Nathani in Nathančki.

Iz Nathana je govoril — in tudi tega ne smemo in ne moremo prezreti — isti duh, ki vodi delovanje, govorjenje in pisanje naših domačih Nathanov in Nathančkov, (Živahna veselost!) — zadnjih podreptnikov mednarodnega framasonstva. (Burna veselost.) Kdor ne verjame, naj pogleda v njih glasila! Tam lahko čita, da je Francija eldorado vsega človeštva, da je Ferrer »mučenik« in izveličar človeštva, da je Portugalska »luč od zapada«, da jim je Nathan govoril iz srca.

Ljubljanske občinske volitve.

Neko glasilo piše, da hočemo »s papežem delati za ljubljanske občinske volitve«. Potem pa se izda in pravi, da s tem ne bo nič, da mora ostati Ljubljana nositeljica naprednih idej. S tem pa so se izdali! Ljubljanska mestna hiša naj bi bila slična rimskemu kapitolu; kakor tam, naj veje tudi tukaj v Ljubljani Nathanov duh. In vendar bi človek mislil, da je naloga občinskega sveta dobro gospodarstvo, v blagor vseh, — ki je potrebno, da se rešimo poloma. Pri tem pa ne bo pomagalo nobeno portugalstvo in tudi ne nathanstvo.

Sovražnik, ki se je ljuliko.

Poklicani zastopnik Ljubljane v deželnem zboru se je zaletel v svetost spovednice, trdil je, da so naše cerkve prelepe, da je treba pregnati vse redove, razven »karitativnih«, ki prihranjajo liberalcem denar. Kaj bom našteval, — saj vemo vsi in občutimo: tu v naši sredi živi in se z vso brezobzirnostjo giblje duh Ferrerjev in Nathanov. Tako je pri nas in tako je drugod. Sredi vernih katoliških narodov deluje sovražnik in se je ljuliko.

Se ni prišlo pri nas tako daleč, kot na Francoskem, v Španiji in Portugalu. Nesramnost v besedi in pisavi pa je ravnotaka, kakor je Nathanova. In ravnotaka je tudi nevednost v verskih zadevah. Zato kličem:

Zdrami se krščansko ljudstvo v pravem času!

Nathan je rimski župan, a njegov duh živi tudi med nami. To je hudobni duh, ki je obsedel del našega naroda, ki ga pa moramo pregnati iz našega telesa! (Burno odobravanje.)

Nathan je vrgel očetu kristjanstva v obraz psovke najnižje vrste; in to na svetih tleh večnega Rima, poročenega s krvjo neštetihi mučnikov — — — A Nathan ni govoril samo zase, — iz njegovih nečednih ust je govorilo vesoljno mednarodno svobodomiselnost. Njegov lažnivi jezik je bil jezik vseh framasonov, njihovih podreptnikov vseh narodnosti, tudi slovenske. (Odobravanje.) Zato zavračamo to nesramnost, jo zavračamo tudi mi, tu v Ljubljani, v središču slovenstva. (Dolgotrajno odobravanje.)

In družini nas trdna volja, da bomo naredili konec tem nesramnostim, da bomo skrbeli, da duh Nathanov, Ferrerjev in poživiljenih Portugalcev, ne bo nikdar preobvladal v naši domovini. (Odobravanje.)

Svetemu Očetu pa kličemo: S Teboj, namestnik Kristusov na zemlji, žalujemo. S Teboj čutimo! Ti imaš naša srca: zvesta, slovenska srca, polna žive vere v Kristusa, polna otroške ljubezni do Tebe, mili vidni poglavar naše ljubljene matere sv. Cerkve!

Sveti Cerkvi zvesti ostanemo do zadnjega zdihljeja! (Burno odobravanje.)

Predlagam, da to kar danes mislimo in čutimo, povemo sv. Očetu s tem, da mu odpošljemo naslednjo

adreso:

Sveti Oče! Na tisoče zvestih sinov in hčerč svetih katoliških Cerkve, zbrani na protestnem shodu v Ljubljani, se zgražajo nad nečuvnim razžaljenjem, katero je prizadel namestniku Kristusa rimski župan Nathan dne 20. septembra tek. leta. Občutimo to prednost kot svoje lastno razžaljenje, ker smo zadeti v svojih najdražjih in najsvetejših čutilih. Z otroško ljubeznijo se obračamo do Tebe, sveti Oče, zagotavljajoči Ti svoje neomajne zvestobe in udanosti. Iz dna naših globoko užaljenih src se dviga proti Kralju vseh kraljev naša vroča molitev za prostost in povišanje svete Cerkve. Proseč te v vsej ponižnosti, sveti Oče, da nam milostno podeliš Svoj blagoslov, Ti slovesno prisegamo, da ostanemo sveti Stoliči zvesti do smrti!

GLASOVANJE.

Nato je dal predsednik shoda, poslanec Povše adreso na glasovanje. Dvignile so se v dvorani vse roke in živijo-klici niso hoteli prenehati. Ko je dr. Šusteršič odstopil od govorniške mize, so mu zborovalci priredili iskreno ovacijo. Predsednik Povše je izročil adreso knezoškofu s prošnjo, naj jo pošlje svetemu Očetu ter naj tudi sporoči, da še živi na Slovenskem ogromna večina ljudstva, ki je zvesta katoliški Cerkvi.

PREVZVIŠENI GOSPOD KNEZOŠKOF DR. ANTON B. JEGLIČ

je odgovoril: Sporočil bom svetemu Očetu, da ste se v takem velikem številu zbrali. Sporočil bom, da hočete ostati zvesti sveti katoliški Cerkvi in svetemu Očetu, da čutite vse bridkosti in napade, ki žalijo njegovo očetovsko srce. — Nato je knezoškof blagoslovil zborovalce. Bilo je tiho v dvorani še nekoliko sekund po končanem blagoslovu. Potem pa je izbruhnilo iz množice, ki je dala duška svojim čutilom z viharjimi ovacijami knezoškofu.

PREDSEDNIK POSLANEC POVŠE

je zaključil sijajni shod s sledečimi besedami: To je bil dan, ki bo gotovo živel vedno v Vas. Ne morem pa ga bolje zaključiti, kakor z željo, naj bi ostal naš slovenski rod, kakor vedno, tudi v bodočnosti zvest sveti Cerkvi. Ostati hočemo zvesti svetemu Očetu, ostati hočemo zvesti, skrbeti pa hočemo tudi, da odgojimo tako slovensko mladino, ki bo ostala verna in ki bo znala ceniti zaščitnico svojo, sveto Cerkev. Kličem Vam kot mož, ki delujem že nad trideset let v javnosti. Napolnilo se je to leto moje srce z žalostjo in bridkostjo kot še nikoli, toda le vera je bila tista, ki me je tolažila in me še tolaži. Ohranite ta veliki dar svete vere, ki je naša zaslomba in ki je bila vedno opora našemu narodu. Prisezimo, da hočemo ohraniti našim otrokom sveto vero. S tem sklepam, idite v svet in ne pozabite, kar ste sklenili. Končujem s starim, a vedno lepim pozdravom: Hvaljen bodi Jezus Kristus!

Prisrčnemu govoru poslanca gosp. Povšeta je sledilo burno navdušenje. Ko so odhajali cerkveni in politični zastopniki, jim je množica zopet prirejala nepopisne ovacije. Le počasi so se zborovalci razšli. Vtisek tega shoda je bil velikanski. Vsa čast zavednim našim množicam!

Protestno zborovanje v Celju.

Celje, 20. novembra.

Da brani čast slovenske mladine pred grdimi napadi nemško-slovenske učiteljske zveze, je sklicala Slovenska kmečka zveza za štajersko na dan 20. t. m. javno protestno zborovanje v Celju. Udeležba je bila izredno velika, od vseh strani so prihili mladeniči in možje, da povzdignejo svarilen glas proti počenjanju glavnega stebra Narodne stranke, liberalnega učiteljstva. Tudi nekaj liberalnih učiteljev in celjskih liberalnih šarž je prišlo poslušat svojo obsodbo.

Shod je otvoril dr. in dež. poslanec dr. Verstovšek, ki je povdarjal pomen današnjega protestnega shoda in navajal vzroke, iz katerih je priredila ravno Kmečka zveza ta shod. Ona si je namreč v svesti svoje dolžnosti, da kot taka brani slovenske mladeniče, sinove slovenskega kmečkoga ljudstva pred nečuvnimi napadi nemškega Lehrerbundu, s katerim je v najožjem stiku slovenska učiteljska zveza. Nato pozove govornike, da se vzdržijo osebnih napadov in pokliče v predsedstvo mladeniča Zupanca iz Žalca za podpredsednika in ml. Zajca iz Škal za zapisnikarja ter mladeniče Stoklasa iz Šmarja, Gobeca iz Sladke gore, Kača iz Št. Pavla, Korbarja iz Polzele za reditelje.

Drž. poslanec dr. Benkovič govori o početku obstrukcije, o pogajanjih za delamožnost drž. zbora in zlasti o šolskem vprašanju, o katerem je dr. Kukovec po zastopnikih učiteljstva padel poslancem K. Z. za hrbet. Vsi stanoviti, tudi ubogi kmečki stan, so se izrekli, da radi prenašajo morebitne žrtve vsled obstrukcije, le slovensko liberalno učiteljstvo deluje iz sebičnih namenov po nemškem Lehrerbundu proti stremljenju slovenskega naroda.

Mladenič Zupanc iz Žalca izraža ogorčenje nad blatenjem mladeničev od strani nemškoliberalnih učiteljev in stavi tozadevno resolucijo.

Mladenič Zajc iz Škal povdarja navdušeno, da hočejo mladeniči potem izobrazbe braniti svojo čast. Te izobrazbe in olike pa ni mogoče iskati pri učiteljih Lehrerbundu.

Župnik Pečnik povdarja, da niso učitelji tako vzgojeni, da bi med ljudstvom uspešno delovali.

Mož Rančigaj iz Sv. Jurija ob T. opozarja zlasti na šolske razmere in želje kmetov, ki hočejo krščanskih učiteljev.

Mladenič Steblovnik iz Rečičke vasi potrjuje s primeri besede predgovornikov, da imajo liberalni učitelji premalo izobrazbe. Izobrazba in omika mora mladeniče povzdigniti, toda od takih liberalnih učiteljev, kot so v Lehrerbundu, to ne bo šlo.

Kaplan Žgank izjavlja iz opazovanja kot katehet na šentjurski kmetijski šoli, da občuduje vrline ondotnih kmečkih fantov.

Mladenič Jrmann iz Pake povdarja, da slovensko ljudstvo ne bode nikdar srečno, dokler bode imelo samo liberalno učiteljstvo.

Tudi nadučitelj in propali kandidat Brinar je hotel govoriti, toda zborovalci so z glasovanjem odločili, da se mu ne dá beseda, ker shod ni prirejen, da oddaja liberalci na njem svoje izjave. Kmet Rančigaj je Brinarju opravičeno očital, da liberalci niti kmetom niso dali na svojih shodih besede. Neki Šotl, ki je prišel braniti na shod dr. Kukovca, jo je moral pobrisati skozi špalir mladeničev na hladen zrak, da tam mirno premišljuje o svoji žalostni misli. Med navdušenjem se je sprejela ta-le resolucija: Slovenski možje in mladeniči, zbrani na protestnem shodu v Celju, najodločneje in z ogorčenjem protestirajo proti nizkotnemu in surovemu žaljenju slovenske mladine, katero je zakrivila štajerska učiteljska zveza po znanih letakih; obsojajo, da slovensko liberalno učiteljstvo, ki je včlanjeno v to zvezo, in takoj zavrnilo iz fanatične nemško-nacionalne nestrpnosti izvirajočega žaljenja ter taki zvezi obrnilo hrbtno ter zopetno odobravajo obstrukcijski boj slovenskih deželnih poslancev v Gradcu za pravice slovenskega ljudstva.

V sklepnem govoru slavi dr. Verstovšek disciplino organizirane katoliško-narodne mladine ter jo navdušuje, da ostane zvesta svojim idealom. Nato je bilo veličastno zborovanje sklenjeno.

Na liberalce je naredilo zborovanje deprimujoč vtis. Cel teden so grozili, da razbijejo shod, toda niti njihova mladina ni hotela vršiti tega nečastnega posla, in tako se je zgodilo, da je naše zborovanje pred licem liberalnih voditeljev krasno uspelo.

Tolstoj umrl.

Ruski grof Tolstoj, patriarh evropskih pisateljev, je umrl. Njegovo življenje je doseglo v njegovi smrti res tragičen konec. Bežal je z doma, odreči se je hotel na svoje zadnje dni vsem udobnostim in razkošju, v katerih je živel na Jasni Poljani in nam hotel s tem podati dokaz za resničnost in iskrenost idej in misli, ki jih je v svojih knjigah vedno zagovarjal. V svojem zadnjem poslovnem pismu piše: »Trideset let sem prenašal življenjsko laž razkošnosti in udobnosti, sedaj sem utrujen in umreti hočem v ubožstvu.« Leop Tolstoj je zmiraj hvalil usodo ubožcev ali sam je ni delil z njimi.

Ruska kultura in ruska literatura je v časih, ko je bil grof Tolstoj še mlad pisatelj, začela posnemati zapadno kulturo, namesto da bi se naslonila na rusko ljudstvo in črpala iz njegovih pesmi in njegovih šeg. Ruski pisatelji so hoteli ruskemu ljudstvu vcepiti nekaj popolnoma tuje; najdoslednejši je bil v tem Turgenjev, ki je pravi tip tega nenaravnega razvoja postal francoski pisatelj v ruskem jeziku.

Tolstoj, mož plemenitih in globljih misli, ki je zapadno kulturo na svojih potovanjih v velikih mestih, v hotelih, v gledališčih in v literaturi spoznaval in jo tudi za pristno smatral, je začel vso kulturo sovražiti. In tukaj se je Tolstoj zmotil. Zapadno rafiniranost, to laži-omiko, je imel za pristno narodno kulturo, kar so bili samo izrodki in izrastki evropskega laškoživja. Tolstoj ni poznal narodnih, ljudskih temeljev nemške, francoske in angleške kulture, Tolstoj vidi na svojih potovanjih in v svojih knjigah samo senčne strani. Zato se je čutil upravičenega vsako versko, estetično, znanstveno in socialno kulturo zanikavati. Cel svet mu je postal dolina krvi in solza. V svoji osebi je združeval dvomljivca in sanjača, revolucionarja in profeta, anarhista in aristokrata. Bil je eden izmed tistih Masarykovih »božjih iskalcev«.

Bil je pa tudi mož plemenitega in ljubezni polnega srca. Hotel je obnoviti staro krščanstvo, katero si je popolnoma po svojem prikojil. Hotel je ustvariti novo kulturo brez države, brez umetnosti, brez zakona, skratka, anarhijo. Domišljeval si je, da je to kultura pravega krščanstva, kultura evangelija Kristusovega. Samo na ta način si moremo razlagati njegove sodbe o Shakespeareju, katerega je imenoval prazno glavo.

V Tolstoju tiči nekaj Faustovega duha. Na vrhuncu svoje sreče, v starosti 50 let, ko je dosegel vse, po čemer mu je srce hrepenelo, čast, srečo, ljubezen, se mu zdi vse to laž in in umnost. Naenkrat je zgubil tla pod sabo, zgubil je zmisel za življenje. Življenje je izobražencev stoji v nasprotju z vero; samo med priprostim ljudstvom se prenašajo bolezni, grenkosti in smrt udano in potrpežljivo. Tako je postal bogati grof kmet med kmeti. Zavrgel je umetnost kot nekaj škodljivega, ki čutstva razburja, omamlja in ljudi za pravo srečo nedovzetne napravlja. Napadati je začel rusko vladu, državne naredbe, parlament, vojsko, rusko cerkev. Svet ga je smatral za velikega zastopnika ruskega naroda, pred katerim je tudi ruski državni bič svojo moč izgubil. Vendar se je vedno varno izogibal kje drugje, kakor samo v svojih knjigah te »reforme« izvršiti. Njegove reforme so stale v nasprotju z njegovim življenjem. Tolstoj, ki je za vse evangeljsko popolnost zahteval, ki je komunizem hvalil in razkošnost bičal, je živel sam udobno in prijetno v svojem gradu in obiske sprejemal. Zato pa tudi njegovi nazori niso imeli nobenega uspeha in vpliva razun literarnega. Ko bi Kristus na ta način na kaki vili svet reformiral, bi ne imeli krščanstva.

Ta razdor je Tolstoj v svoji duši bridko občutil in je bil poleg domačih preprirov tudi vzrok njegovega bega.

Tolstoj ni zidal, ampak podiral, ni ustvarjal, ampak uničeval. Njegovo delo je bilo negativno. In ravno ta negativna stran njegovega pisateljevanja mu je do svetovne slave pripomogla. V književnosti, časopisju, znanosti vladajo 50 let sem revolucionarji, duševni nihilisti, dekadentje. Ti so si osvojili Tolstega, ki pa ni bil anarhist po načelih, ampak vsled neznosnih družabnih razmer, ki sedaj vladajo.

Kljub temu nam je Tolstoj simpatična osebnost; njegovi romani kažejo izvanreden talent. Način, po katerem nam duševne dogodke riše, je prepričevalen. Njegovo krasno slikanje ruskih pokrajin človeka prevzame s svojo resničnostjo in neprisljenostjo. Njegov mojstrski govor nam doni na ušesa kakor govor preroka. Njegovo plemenito srce, ki se zavzame ubogih in trpečih, je hvale vredno. Njegovo stremljenje in življenje kaže, da se

človeškimi sredstvi srce ne dá sezidati in ne nov svet ustvariti. Zato potrebuje človek vere in milosti in ponižnosti. Zato je Tolstojev delo polovično ostalo — uganjka. Želimo pa temu velikemu pisatelju ruskega naroda, da bi se nad njim uresničile besede, ki jih govore geniji Goethejevemu Faustu: »Wer immer strebend sich bemüht, den können wir erlösen.«

× × ×

Kako je umrl Tolstoj.

(Brzjavna poročila »Slovenca«.)

Včeraj zjutraj ob 1. uri 40 minut se je pričel boriti Tolstoj s smrtjo. Boj s smrtjo je bil miren. Agonija se je pričela ob 5. zjutraj. Zdravniki so izjavili, da ne morejo rešiti življenja slavnega pisatelja. Ob 5. uri zjutraj je prišla žena k smrtni postelji svojega slavnega moža, ki je ležal že nezavesten in ni več izpoznal svoje žene. Agonija je trajala nad eno uro. Ob 6. uri 18 minut, po drugih poročilih pa ob 6. uri 45 minut, so zdravniki konstatirali, da je Tolstoj mrtev. Tolstoj pokopljejo v Jasni Poljani. Znano še ni, če bo Tolstoj cerkveno pokopan.

Tolstoj na mrtvaškem odru.

V Astoprovu je došlo zadnje dni na tisoče in tisoče ruskega ljudstva. Red vzdržuje orožništvo. Tolstoj so včeraj dopoldne položili na mrtvaški oder.

Tolstoj se prehladil na begu.

Tolstoj se je prehladil na begu. Vnela so se mu pljuča, katera bolezen je povzročila Tolstojev smrt.

Kje bo Tolstoj pokopan.

Tolstoj je želel, da ga pokopljejo v Jasni Poljani na tistem griču, kjer se je igral kot otrok. Danes ob 3. uri popoldne prepeljejo mrljica v Jasno Poljano.

Dnevne novice.

+ **Odmevi dr. Šusteršičevih delegacijskih govorov v Dalmaciji.** Iz Dalmacije nam pišejo: Govori dr. Šusteršiča v zadnjem delegacijskem zasedanju, njegove izjave o našem državnem pravu s posebnim ozirom na Bosno in Hercegovino in pa njegov naskok na Mažara Buriana — vse to je na nas v Dalmaciji napravilo najboljši vtis. Največji in najzagrizenejši naši liberalci, bodisi katerekoli barve, govore o Šusteršiču z vsem priznanjem. Postopanje Ploja, Hribarja ter »Srba« Baljaka je dodobra konsterniralo naše srbofile. V tej kampanji smo marsikaj videli in se marsičesa naučili. Sedaj so nam namreč očitne sredobežne težnje naših Srbov in brezdomovinsko tlačanstvo naših svobodomislecev. Ob tej priliki so preočito pokazali svoje rozičke. Ako kdaj, morajo naši politiki sedaj uvideti, da se brez enotne hrvaško-slovenske politike, ki jo zagovarja S. L. S., ne more niti korak dalje. Zanašamo se na Boga, da se bo tudi to enkrat uresničilo. Krek, Šusteršič — Slovenija, to je ideal mnogih in mnogih starejših, a posebno mlajših hrvaških src.

+ **V Bohinjski Bistrici** se je vršil včeraj popoldne v Markežovi restavraciji shod kršč.-soc. železničarjev. Govorila sta posl. Piber in Gostinčar. Prvi je govoril o novem občinskem volivnem redu, drugi pa o draginji in nekaterih železničarskih zadevah. Sprejela se je resolucija za odpravo nekaterih res velikih nedostatkov, posebno v predorih. Shod je bil zelo dobro obiskan, vključno temu, da se je jeseniškim delavcem zapovedalo priti na delo. Ali je bilo to ravno potrebno ali ne, je vprašanje. Ljudje so mnenja, da je bil to manever zaradi shoda na Bohinjski Bistrici.

+ **Konference kranjskega krščansko-socialnega delavstva** so se včeraj udeležili delegati vseh kranjskih krščansko-socialnih delavskih organizacij. Vodil jo je poslanec dr. Krek. Razmotrivala so se vsa aktualna vprašanja, ki se tičejo kranjske krščansko-socialne delavske organizacije. Debata je bila zelo živahna.

+ **Škofovske konference na Dunaju.** Avstrijski škofje so pri škofijskih konferencah sklenili, da se bodo vršile izkušnje glede na konkurz v bodoče v dveh oddelkih. Ena izkušnja se bo pčala z dogmatičnimi predmeti in z vsem, kar je z njimi v zvezi, druga bo pa obravnavala moralno, pastirstvo in cerkveno pravo. Cela izkušnja se bo morala napraviti tekom enega leta. Reforme se uvedejo tudi z ozirom na pastoralne konference. Glede na dekret svetega Očeta o sv. obhajilu je sklenila konferenca: Katoliški starši bodo smeli prej kakor dozdaj pripustiti svoje otroke k prvemu sv. obhajilu, če so vzgojeni otroci v krščanskem življenju, da umevajo v rani mladosti temeljne nauke o sv. obhajilu. Pri učencih se bo stopnjevanje v dveh letih tako postopa-

lo, da se zniža starost na 9. leto. Na dopis ministrstva za bogočastje glede na Boromejsko encikliko odgovori konferenca z dopisom, v katerem vzamejo škofje na znanje z zadovoljstvom, ker izjavlja ministrstvo, da bo gledalo na to, da se ne bo motil verski mir. Navedli se bodo v dopisu kričeči slučaj o kršenju javnega miru po gotovih odpadniških agitatorjih, ki so se pripetili, ne da bi se bili izjavili zastopniki državne oblasti. Škofje upajo, da se to ne bo ponavljalo.

+ **Ponovna prošnja.** Iznova prosi »Slovenska krščansko-socialna zveza« vsa slavna društva, naj nemudoma po doposlani naročilnici naznanijo, koliko izvodov »Društvenega koledarčka« za leto 1911. želijo imeti. — Dolžnike za lanski letnik opozarjamo še enkrat na doposlani opomin!

+ **»Novi Dom« v Gorici.** V soboto predpoludne so v Gorici blagoslovili »Novi Dom«, krasno šolsko stavbo, ki stoji ob Senenskem trgu pred »Malim Domom«. Lepa, velika stavba, ki dela čast že obstoječim šolskim stavbam »Šolskemu, S. Gregorčičevemu in Malemu Domu«. Srce polje rodoljubu veselja, ko opazuje, kako se množe naše šolske stavbe, z njimi seveda tudi slovenski šolski naraščaj. Slava možem, ki so omogočili slovenski deci to novo zgradbo, namenjeno pouku in izobrazbi, to krasno pričo živahnega našega narodnoobrambnega dela. Na čelu tem odličnim narodnim delavcem — mislecem, ki tako skrbje za slovensko šolstvo v Gorici, stoji dr. Anton Gregorčič.

+ **Iz deželne odbora.** Kot slugi sta bila imenovana za deželni stavbeni, oziroma deželni kulturni urad Franc Trhlen in Marko Kostanjevec. — Za živinorejskega inštruktorja je imenovan Jakob Hladnik iz Trebelnega.

+ **Deželni glavar Franc pl. Šuklje** se je včeraj odpeljal po poslih dežele za več dni na Dunaj.

+ **Lepi radikalc!** V Novem mestu je bil odpuščen iz službe volonter pri okrožnem sodišču Picelj, ker si je upal pri zadnji državnozborski volitvi izven uradnih ur oddati nek lepak za prof. Jarca. List mladinov pa poroča, da je graško sodišče o bivšem petošolcu Piclju motiviralo svoj odlok sledeče: »Weil er der deutschen Sprache nicht vollkommen mächtig ist, ist er sofort zu entlassen« in pristavlja: Zasluzeno plačilo! Res, lepi radikalc, ki vidijo pred seboj le »klerikalca«, motivacijo pa popolnoma pogoltno. Ali ta motivacija ne govori cele knjige? Ali naši ljudje sedaj, ko se hoče vse predmete v gimnazijah posloveniti, radi nemščine še za volonterje ne bodo sposobni?

+ **Predpisi za zrelostne izkušnje na realnih gimnazijah in na reformnih realnih gimnazijah.** C. kr. ministrsko predsedstvo objavlja: Naučni minister grof Stürgkh je izdal pred kratkim predpise o zrelostnih izkušnjah za realne gimnazije in za reformne realne gimnazije. Predpisi so slični predpisom za gimnazije in deloma tudi za realke. Pismena izkušnja obsega nalogo v učnem jeziku, prestavo iz latinščine v učni jezik in lahko, prosto nalogo iz drugega na zavodu obligatnega živega jezika (francosko, angleško itd.). Glede na ustno zrelostno izkušnjo se drže predpisi sistema, ki je običajen po ostalih srednjih šolah. Kandidati morajo napraviti ustno izkušnjo v latinščini, v drugem jeziku, zgodovini in zemljepisju in v matematiki. Latinščina se izpraša pri vseh kandidatih, izkušnja v drugem jeziku je odvisna od pismene razlage, v obeh jezikih, ki sta obligatna razun latinščine, se preizkusi kandidat zgolj, če je dobil v obeh jezikovnih nalogah nezadostno. Izkušnja o zgodovini in zemljepisju je omejena na avstrijsko domačo vedo. Eksterni kandidati morajo napraviti zrelostno izkušnjo iz vseh treh obligatnih jezikov in iz vseh drugih šolskih predmetov razun telovadbe. Eksternisti, ki niso dobili ugodne klasifikacije v latinščini in v matematiki, morajo napraviti pred zrelostno izkušnjo pismeno prestavo iz učnega jezika v latinščino in eno matematično nalogo, kakršne so navadne v VIII. šoli. Tudi iz ostalih predmetov morajo napraviti eksternisti predizkušnje, če nimajo ugodnih izpričeval. Po realnih gimnazijah morajo napraviti tisti kandidati, ki niso imeli v IV. šoli v risanju vsaj zadostno, še predizkušnjo v risanju. V reformnih gimnazijah pa morajo napraviti eksterni kandidati izkušnjo v geometričnem risanju, če niso imeli v IV. razredu v tem predmetu vsaj zadostno. Predpisi se takoj uveljavijo.

+ **Resnica o občinskih volitvah v Biljani.** Z Goriskega poročajo: Pri občinskih volitvah v Biljani so zmagali liberalci, in sicer v III. razredu s 5 glasovi večine, v II. s 3 in v I. razredu z 1

glasom. Biljanska duhovnija je skoro soglasno volila s S. L. S. V biljanskem županstvu so tudi doslej vladali liberalci.

+ **Vprašanje o železniški pragmatiki in hrvaška vlada.** Zagrebške »Narodne Novine« poročajo o vprašanju službene pragmatike. »Ko se je pogajal dr. Tomašič, da sprejme mesto bana, je izprožil tudi vprašanje o železniški pragmatiki in zahteval, da naj se vprašanje reši. Zahteval je, naj se pragmatika iz stvarnih razlogov umakne nazaj, da postane tako vprašanje samoočebno brezpomembno. To je naznanil tudi koaliciji in jo opozoril, da naj bo glede na pragmatiko previdna, da ne razburi Mažarov. Koalicijo je ban tudi opozoril, predno se je zadnjič odpeljal na Dunaj, da zdaj ni pravi trenutek za akcijo glede na pragmatiko in to tem manj, ker nima v saboru večine. Na Dunaju je govoril ban s Khuenom in z ogrskim trgovskim ministrom, ki ga je obvestil, da je že sklical enketo za izpremembo pragmatike. Hrvaška vlada naj pojasni svoje stališče ob tej priliki. Komunikacije, ki se je izdal, je pregledal tudi Khuen. Koalicija se je pa bahala, češ da je to njen politični uspeh in je razburila ogrsko javno mnenje. Ban je nato sam izdal komunikacije, da bo zborovala enketa.

+ **Novo italijansko banko v Trstu** hočejo ustanoviti tržaški italijanski kapitalisti namesto likvidirane »Bance popolare«. Za predsednika pripravljavnega odbora je bil izvoljen dr. Edvard Gasser, torej pristen Italijan.

+ **Naši dreadnoughti.** V Trstu zdaj pripravljajo ogrodje za drugi naš dreadnought. Prvi je že toliko dodelan, da dosega višino večnadstropne hiše. Prvi dreadnought bo izročen morju meseca junija 1911., drugi pa oktobra leta 1911.

+ **Vipava pod vodo.** Kakor čitamo v listih, je trg Vipava v gorenjem svojem delu pod vodo. Vipava je prestopila bregove. Prosimo tudi iz Vipave hitrih in točnih novic.

+ **Umrja** je v starosti 58 let gospa Vekoslava Jedlowsky.

+ **Po morju poplavljeni Gradež.** Morska poplava je napravila v Gradežu ogromno škodo. Toplice so popolnoma uničene, popolnoma je morje razdejalo cesti, ki vodita na pokopališče in na Belvedere. Gradež je bil celo uro pod vodo. Voda je drla po cestah poldrugi meter visoko. V poštni in brzjavni urad je tudi udrta voda. Uradniki so morali uradovati v prvem nadstropju. Mnogo vrtov in privatnih hiš je razdejanih. Gradež je bil tekom 1500-letnega svojega obstanka že večkrat poplavljen po visoki plimi.

+ **Poročil** se je v Novem mestu gimnazijski učitelj g. Franc Zidar z gđno. Nežiko Zobec iz Novega mesta.

+ **Umrj** je nenadoma na Bledu lesni trgovec Umberto Grandi, star 48 let.

+ **Zima na jugu.** Po vseh hribihih okolu Trsta je zapadel sneg. Tudi na Krasu je precej snežilo.

+ **»Društveni dom« v Cerkljah** je že pod streho. Prihodnjo spomlad se dovrši še ostalo zidanje in v poletju bode otvoritev krasnega doma, ki bode celi fari v ponos.

+ **Beračeva smrt.** Umrj je 16. t. m. na polju pod vasjo Cerklje berač Janez Bogataj, doma iz Škofje Loke.

+ **Obsojeni hrvaški kmetje.** Iz Zagreba poročajo: V procesu proti udeležencem pri kmetemskem uporu v Vidovcu, ki je nastal radi gozdnih preprirov, o katerih se je svojčas poročalo, je bila danes izrečena razsodba. Od 52 obtožencev jih je bilo 39 obsojenih v ječo od enega meseca do treh let, 11 obtožencev je bilo oproščenih, proti dvema je bila razprava izločena, ker s'a bila ranjena od orožnikov in se nahajata še v bolnišnici.

+ **Ustanovni občni zbor hrvatskega časnikarskega društva** se je vršil 20. t. m. v prostorih hrvatskega pisateljskega društva.

+ **Za Magenheimeve otroke** so Zagrebčani uvedli veliko akcijo. Preskrbi se jih v Zagrebu in je magistrat že poslal svojega uradnika, da jih privede nazaj v Zagreb. Došlo je že veliko darov.

+ **Nova hrvatska stenografija.** Sarajevski »Hrv. Dnevnik« z dne 16. t. m. naznanja v daljšem podlistku, da v kratkem izide nova hrvatska stenografija, ki jo je sestavil bosenski Hrvat oče Ivan Ev. Kujundžić, bivši ravnatelj nadškofijske velike gimnazije v Travniku in tačasni poglavar hrvatskih jezuitov. Kujundžičev zistem se sicer naslanja na druge sisteme, a je vendar tako prilagojen hrvaščini, da se lahko smatra za nekaj novega, čisto hrvatskega. Tudi naše stenografe bo knjiga gotovo zanimala; izide pri A. Scholzu v Zagrebu.

— **Slovenec ponesrečil v Ameriki.** Iz Clevelanda se poroča, da je v tovarni zlomilo pri delu nogo Slovincu Matvežu Zoržu.

— **Vojaško skladišče za strelivo v Gorici razširijo.** Posebna komisija je že določila razširjenje.

+ **Miklavž** se je tudi letos preskrbel z lepimi darili, da razveseli z njimi pridno mladino. Posebno je preskrbljeno za zanimive, vzgojne in poučne knjige, ki nudijo otroku veselo iznenadenje, pa mu tudi največ koristijo. Oglas »Katoliške Bukvarne« v današnji številki našteva te knjige.

Štaterske novice.

+ **Smrtna kosa.** V Zagorju pri Pilštajnu je dne 18. novembra zvečer umrl na jetiki po dvehletnem bolehanju, previden s sv. zakramenti nadopolni mladenič dijak Janez Zakošek, ki je z odliko dovršil pet razredov gimnazije v Celji. Pred dvema letoma je zaradi bolezni moral gimnazijo zapustiti. — R. I. P.!

+ **Meščanski učitelj Aistrich pred mariborskimi porotniki.** Pred mariborske porotnike prideta 30. novembra Karol Rabitsch in Avgust Aistrich. Obtožena sta razaljenja časti potom tiska.

+ **Sinova — morilca očeta.** Dne 15. t. m. so našli v Sromljah pri Brežicah mrtvo truplo Bahčiča. Sumljiva umora sta oba sinova Karol in Franc Bahčič, ki sta že pod ključem. Da bi sum ne padel na nju, sta ubitega očeta spravila 150 metrov proč od hiše pred neko klet, češ, da so očeta ubili na prostem sromeljski fantje. Obleka ubitega je bila zjutraj, ko so ga našli, čisto suha, čeravno je vso noč deževalo, znamenje, da je bil oče po umoru prenešen na prosto. Čedna sinova sta ubila očeta s krepelci; pri tem sta pomagala neki Jožef Ban in Matija Petran. Tudi slednja dva sta izročena sodnji.

Književnost.

+ **Zbirka cerkvenih pesmi za mešani zbor** z enim samospевom. Uglasbil oziroma harmoniziral Janko Leban, ljudski učitelj. Partitura 1 K 40 h, posamezni glasovi niso izšli. — Omenjena pesmarica, ki je prav kar izšla v zalogi »Katoliške Bukvarne«, obsega 11 napevov in sicer: 2 mašna, 5 Marijinih, 2 obhajilna, 1 sv. Jerneja in 1 božičnega. Besedilo je večinoma skladatelj tudi sam zložil. Janko Leban, brat pokojnega odličnega skladatelja Avgusta, je našim ljudstvu ne samo kot pisatelj, ampak tudi kot skladatelj in spreten organist vže znan, stopa pa s to zbirko kolikor nam znano, privrkat kot cerkveni skladatelj v širšo javnost. Cerkevni zbori ga bodo brezdvomno z veseljem pozdravili in segli po njegovih lepih napevih, ki bodo vseskozi ugajali našemu ljudstvu. Zloženi so sicer v navadnem, lahkem in priprostem slogu, vendar ne na škodo dostojnemu cerkvenemu duhu. Take skladbe prav radi in toplo priporočamo vsem našim gospodom cerkvenim pevovodjem in želimo, da bi ta zbirka našla veliko posnemalcev in odjemalcev.

+ **Dekle z biseri,** povest, po kateri se toliko poprašuje, je izšla ravno kot 13. zvezek Ljudske knjižnice v zalogi Katoliške Bukvarne. Naročnikom Ljudske knjižnice bomo dostavili povest v najkrajšem času po pošti.

Ljubljanske novice.

+ **Ij Na višku sklopičnih predavanj** bo jutrišnje predavanje dr. Jeršeta v veliki dvorani »Unionac«: »Napoleonove vojske, njegova slava in njegov poraz s posebnim ozirom na Slovence«. Slike, ki so došle iz Francoske, prekašajo po krasoti barv vse dosedanje. Tako sklopično predavanje je res poučen in zabaven užitek prve vrste. Naj bi nihče ne zamudil pohiteti jutri zvečer v veliko dvorano »Unionac«. Opozarjamo pa, da se predavanje prične ob 1/2 8. uri zvečer, zato prosimo za točnost.

+ **Ij Na shodu Slovenskega katoliškega delavskega društva** je govoril včeraj poslanec dr. Žitnik. Dvorana S. K. S. Z. je bila polna. Govornik je razmotrival vprašanja, ki so v zvezi z državno politiko. Zborovalci so izvajanjem priljubljenega govornika burno pritrjevali. V nedeljo poroča na shodu Slovenskega katoliškega delavskega društva dr. Drmajstja.

+ **Ij Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke** je sedaj tako-le konstituiran: predsednik dr. Ivan Tavčar; I. podpredsednik znani velikodušni prvak 20. septemberskih zagovornikov dr. Švigelj; II. podpredsednik dr. Triller, »katerega nihče ne mara«, kakor je pisalo glasilo mladinov; tajnik dr. No-

vak; blagajnik Ad. Ribnikar. V izvrševalni odbor narodno-napredne stranke je poleg starinov in mladincev izvoljen tudi en konservativec — knjigovez Breskvar. V odbor pride tudi profesor Reiser. — Najboljši dvopit je pa izvolitev Ribnikarja za strankinega blagajnika. S tem so starini hoteli popraviti nezaupanje, katero so z gospodarskega stališča širili proti mladincem. Ribnikarju so zaupali najbolj polno blagajno v stranki. Dr. Tavčar tudi na stara leta dobro froclja mlade svoje nasprotnike. Mladini so včeraj o tej najnovejši šarži mestnega tržnega nadzornika pravili, da bo prvi korak Ribnikarjev, iztirjati od dr. Ploja tistih 30 kron, katere si je ta dvorni svetnik zaračunal, ko je pričal v obravnavi starinov proti mladincem.

Ij **Seja S. K. S. Z.** je danes ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih.

Ij **Slovensko deželno gledališče.** Jutri, v torek zvečer, se igra prvič za nepar-abonente grandiozna obmorska drama Iv. pl. Vojnoviča »Ekvinokcij« v štirih dejanjih, ki je pri premijeri izredno ugajala. Slovenska filharmonija izvaja poleg Zajčevega intermezza tudi nekaj drugih resnih glasbenih točk. Opozorjamo, da se vsi predstava za nepar-abonente. — Včeraj, v nedeljo popoldne se je vršila na odru prva orkestralna skušnjava z vsem ensemblom (soli in zbor) za Wagnerjevo opero »Tannhäuser«. Med tednom se bosta vršili še dve skušnji v gledališču in vsaj ena še v dvorani »Mestnega Doma«. Izredno težka opera mora biti najskrbneje pripravljena, predno se uprizori.

Ij **Odvetniška pisarna dr. Pegana** se je preselila iz vogelnih prostorov Zadrugne zveze v prostore proti kolo-dvoru v isti hiši na Dunajski cesti št. 32.

Ij **Gorelo** je danes ponoči v pehotni vojašnici Belgijcev. Vnela se je namreč v sobi enoletnih prostovoljcev neka omara. Ogenj je povzročila iskra iz peči. Oddelek gasilcev se je takoj podal na lice mesta in v najkrajšem času zadušil ogenj.

Ij **Umrli so** v Ljubljani: Marija Šmid, zasebnica, 58 let. — Franja Mazi, postrežnica, 67 let. — Martin Zupančič, delavec, 77 let. — Ivan Zupan, delavec, 61 let. — Ivan Maček, delavec, 55 let.

Ij **Ob tiru južne železnice.** Na Marije Terezije cesti se redno dogaja, da morajo ljudje po več minut čakati na vlak, ker čuvaj zapre cesto, ko je vlak še na Viču. Ker je promet na tej cesti zelo živahen, bi bil že skrajni čas, da napravi tu južna železnica prehod za pešce!

Ij **Amaterfotografij.** Pripravljalni odbor društva »Klub slov. amaterfotografov« v Ljubljani vabi s tem najvljudneje vse zainteresirane, da se udeležijo prijateljskega sestanka, ki se vrši v torek, dne 22. t. m. ob 8. uri zvečer v posebni sobi (Prešernova soba) restavracije pri »Novem svetlu« (Marije Terezije cesta) v svrhu razgovora osebno glede društvenih pravil. — Pripravljalni odbor.

Ij **Drama »Ekvinokcij«** je na slovenskem odru sijajno uspela. Več jutri v podlistku.

Ij **Trije tički pod napačno streho.** Nadstražnik Galzer I. ljubljanskega zavoda za straženje in zaklepanje je opolnoči na soboto v kozolcu gospoda Bavdeka v Vodmatu na senu zasačil tri sumljive osebe, katerih ena se je izdala za domačega hlapca, druga pa se je ponašala celo s premoženjem 180 vinarjev avstr. veljave. Trojica se je morala nemudoma preseliti brez odpovedi stanovanja iz vodmatskega kozolca na mestni magistrat.

Ij **Tatinska trojica.** Ko je minuli teden policija na Zaloški cesti ponoči preiskala nek kozolec, je našla v mrvi smrčati tri temne elemente in jih aretovala. Trije so bili, in kakor se je doglalo, je imel vsak svoje grehe. Najmlajši izmed njih je bil neki 16-letni obrtni vajenec, ki je pred nekaj časom pobegnil od svojega mojstra in se ves ta čas preživljal z raznimi tatvinami, katere je domalega vse priznal. Sumljiv je tudi, da je vlomil na Jurčičevem trgu v neko vinsko klet ter tam pokradel do 40 litrov vina. Drugi junak je bil leta 1889. v Vidmu pri Brežicah rojeni pékovski pomočnik Mihael Omerzu, ki se je že od meseca julija potepal okoli. Le-ta je na sumu, da je dne 22. julija med 12. in 1. uro opoldne prišel v neko trgovino na Dunajski cesti in ukradel iz predala 22 K denarja. Krona med aretovanci pa je bil neki, okoli 40 let stari možiček, ki je stražniku prav rad

sledil in mu intimno pripovedoval, da je vpokojeni železniški delavec Jožef Koželj iz Črnuč ter da je prišel semkaj iskat dela. Poprosil ga je tudi, naj ga izpusti, saj izprevidi, da je poštenjak. Ko so ga potem preiskali, našli so v njegovih žepih pet zastavnih listkov, na katerih je zastavljene več obleke in srebrne ure za večje vsote. Policija je naknadno še enkrat preiskala kozolec ter tam našla sliko z imenom Koželj, ki je bila pa le navedenčeva, kakor tudi črnovojno knjižico, glasečo se na Ivana Ambrožiča, 40-letnega mizarskega pomočnika iz Begunj, ki je bila prava last aretovančeva. Aretovani Ambrožič je zelo nevaren tat in je bil že dve leti v prisilni delavnici. Vse tri so danes izročili sodišču.

Ij **Prijet prisiljenec.** Dne 18. m. m. je pobegnil prisiljenec, 28 letni Franc Tomšič iz Šmartnega pri Litiji. Te dni je pa bil zasačen po orožniški patrulji v Grgarjih pri Gorici, ko je beračil. Prvotno se je dal za Primožiča, pozneje je pa priznal kdo da je. Orožništvo ga je izročilo okrajnemu sodišču ter se bode moral po prestani kazni zopet povrniti v hišo pokore.

Ij **V Pasteurjev zavod na Dunaj** so sinoči s spremstvom prepeljali dvanaestletno Marijo Huterjevo in Julijano Knesperjevo iz kočevskega okraja, ker ju je doma obgrizel stekel pes.

Ij **Inteligenten mladenič**, ki je bil pri trgovini eno leto in je moral radi rodbinskih razmer z učenjem prenehati, bi se rad zopet posvetil trgovini in želi primernega učnega mesta. Gre rad tudi na deželo. Priporočamo ga! Ponudbe sprejema uredništvo našega lista.

Razne stvari.

Nova ojačenja italijanskih garnizij ob avstrijski meji. Za prijateljske odnose med Avstrijo in Italijo je jako značilno, da bo premeščen sedež četrtga armadnega zbora iz Genove v Padova. S tem bodo posadke na avstrijski meji zopet znatno ojačene.

O italijanski mornarici. Italijansko mornariško ministrstvo je oddalo zgradbo šestih torpednih lovcev in 12 torpednih čolnov na visoko morje državni ladjedelnici v Castellamare in Spezziji in zasebnima ladjedelnicama v Genovi in Livornu.

Prestolonaslednik za cerkve. Nadvojvoda Franc Ferdinand je potom svoja vojaškega kabineta poslal škofu v Tridentu in Briksenu pisma, v katerih se jima sporoča, da je nadvojvoda z obžalovanjem opazil na potovanju, da so številne cerkve dotičnih dveh škofij krite v novejšem času z eternitom ter izraža nujno prošnjo, naj škofa uplivata na podrejeno duhovščino, da se ne uporablja za kritje snovi, ki nasprotujejo slogu.

— **Trg sv. Marka v Benetkah pod vodo.** V Benetkah so imeli v soboto tekom enega tedna že četrto visoko plimo. Voda je stala na trgu sv. Marka 35 centimetrov visoko.

Kuhinje za matere so nedavno ustanovili v Parizu. V teh kuhinjah dobi vsaka mati, ki sama naravno hrani otroka, po trikrat na dan zdravo in tečno hrano. Ne zahteva in ne muči se je z nikakimi vprašanji o njenih razmerah in je dovolj, da pove svoje ime.

Zarubljena tvornica. Ameriška oblast je zarubila v Canton Junction tvornico Jožefa Brooke & Comp., ker je tvrdka zapletena v tihotapstvo. Zapri so pa dva družabnika tvrdke J. W. Philips, ker so vtihotapljali volneno cbleko.

Admiral proti dreadnoughtom. Angleški admiral Lambton je na nekem banketu izvajal, da je napačno misliti, češ, da pomenja vse nekaj dreadnoughtov. Brodovje torpedovk lahko brez vsakega rizika uniči ponoči pol tucata dreadnoughtov.

Telefonska in brzojavna poročila.

ODMEV LJUBLJANSKEGA SHODA NA DEŽELI.

Cerkije, 21. novembra. Na Šenturški gori na nedeljskem sestanku Slovenskega katoliškega izobraževalnega društva zbrani člani se pridružujejo sklepom protestnega shoda ljubljanskih katoličanov s klicem: Živel sveti Oče.

(Opomba uredništva: Prihodnjo nedeljo naj bi vsa naša društva na deželi priredila taka zborovanja!)

IZPREMEMBE V DRŽAVNEM ZBORU.

Dunaj, 21. novembra. Po zaključku poletnega državnozbornskega zasedanja so umrli poslanci Withalm, Gröszl, dr. Pergelt in Ježovnik, odstopili so Šuklje, grof Bellegarde in Bulić, izvoljeni so pa bili poslanci Verstovšek, Jarc, Glöckner, dr. Neumayer, Ussai in dr. Smodlaka. Naš »Slovenski klub« je pridobil, kakor znano, enega poslanca več in šteje 18 mož.

USTANOVITEV ČEŠKE OPOZICIJO-NALNE DRŽAVNE ZVEZE.

Praga, 21. novembra. Narodno-socialni in državno-pravni napredni poslanci so zborovali pod vodstvom dr. Baxe. Sklenili so delati na to, da se z ostalimi češkimi strankami osnuje skupen opozicijski češki državnozbornski klub.

»SLOVANSKA UNIJA.«

Dunaj, 21. novembra. Parlamentarna komisija »Slovanske Unije« ima v četrtek sejo, v kateri bo debata o položaju.

SKUPNI MINISTRSKI SVET.

Dunaj, 21. decembra. Včeraj je bil po končanem zasedanju delegacij na Dunaju skupni ministrski svet. Vodil ga je Aehrenthal. Udeležili so se ga Bienenrath, Bilinski, Khuen-Hedervary, dr. Lukacs, Burian in Montecuccoli. Sklepali so o skupnem proračunu za leto 1911. Med Božičem in Novim letom bodo sklicane delegacije, da dovolijo začasnemu proračunu. Meritorna posvetovanja delegacij bodo januarja 1911.

ČEŠKI SLIKAR KNIPFER IZVRŠIL SAMOUMOR.

Trst, 21. novembra. Na odprtem morju je skočil s parnika v morje češki akademični slikar Beneš Knipfer in je takoj izginil v valovih. Pravijo, da je izvršil samoumor, ker ga je užalostilo, da ni bil imenovan za profesorja praške slikarske akademije. Knipfer je večinoma živel v Rimu. Nedavno je priredil v Pragi razstavo. Star je bil 62 let. Večina njegovih slik predstavlja morje.

BELGIJSKA KRALJICA NEVARNO OBOLELA.

Bruselj, 21. novembra. Belgijska kraljica je nevarno obolela. Influenci se je pridružilo tudi vnetje desne prsne mreže in bronhialni katar. Bolezen kraljice povzroča mnogo vznemirjenja.

ZADNJE TOLSTOJEVE BESEDE.

Varšava, 21. novembra. V soboto zvečer se je rajnemu Tolstemu sledilo. Fantaziral je o svojem načrtu, preživetvi zadnje dni v samoti. Ko ga je vprašala njegova hčerka Tatjana, če mu je boljše, je odgovoril: »Le mieux est l'ennemi du bien«. (Boljše je sovražnik dobrega.)

PO SMRTI TOLSTEGA.

Peterburg, 21. novembra. Tolstoj je umrl ne da bi se spravil s cerkvijo ali da bi kaj obžaloval. Zato sv. sinod ni dal dovoljenja, da se za njim opravijo maše zadušnice.

Peterburg, 21. novembra. Sv. maša, katero so po Tolstem naročili člani du-me, je bila zadnji trenotek preklicana. Edina maša posmrtnica je bila v armenski cerkvi v Moskvi na zahtevo občinstva. Guverner je prepovedal gledališčem, da ne smejo opustiti predstav. Ceste okoli vseučilišča stražijo kazaki. Čuje se, da je najden tajni dokument Tolstega. O vsebini strogo molče.

VELIKA NESREČA V RUDNIKU.

Moste, 21. novembra. Ponesrečilo je v premogokopu 11 rudarjev. Nevarno ranjena sta 2. lahko pa 9 rudarjev.

DR. CRIPPENOV OČE UMRLE.

London, 21. novembra. Umrle je oče na smrt obsojenega dr. Crippena.

DVAKRATNI SAMOUMOR V VARIETE.

Peterburg, 21. novembra. V Aquarinovem variéteju sta se usmrtila v loži 19-letna hčerka veletrgovca Kropina in sin veletrgovca Bobškova. Starši niso dopustili, da se poročita.

Listnica uredništva:

Bled. Hvala lepa! Prosimo za Vaše cenjeno ime.

TRŽNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 21. novembra.

Pšenica za april 1911	10:14
Rž za april 1911	7:95
Oves za april 1911	8:33
Koruzna za maj 1911	5:70

Vaše prehlajenje

in trdovraten kašelj naj se zdravi brez odlašanja s Scott-ovo emulzijo. Če po dvakratnem zavžitju se opazi olajšanje, celo ako prehlajenje ali kašelj prevladuje že dolgo časa. Vzrok temu je izborna čistota in učinkovanje sestavin in poseben način Scott-ovega pripravljavanja 3109

SCOTT-OVA EMULZIJA

je mnogo bolj učinkujoča kot navadno ribje olje.

Cena žirovni steklenici 2 K 50 v
Dobl se v vseh lekarnah.

Pristna je to znanko ribičem — kot garancijam skom znakom SCOTT-ovega ravnanja!

Podpisani naznanjamo pretužno vest, da je gospoda

Umberto Grando

losni trgovec na Bledu

danes dne 16. novembra ob pol 10. uri zvečer v starosti 48 let nenadoma preminul.

Ostanki predragega preminulega se bodo prepeljali dne 19. t. m. v Gorico.

Na Bledu, 16. novembra 1910.

Vika Bramo roj. Grando, sestra

Dr. Bramo, Lina Bramo, svak nečakinja

3408

Matej Gogala na Bledu, pooblaščenec pogrebne podjetja F. Doberletu.

2413

Zahvala.

V najglobokejši žalosti vsled nenadomestne izgube svoje iskreno ljubljene soproge, gospe

Terezije Luzar roj. Traxler

mestne učiteljice v p.

Ki je preminula dne 13. novembra po dolgi in mučni bolezni, izrekam v svojem in v imenu svoje rodbine vsem dragim prijateljem in znancem za blagodejno sočutje najtoplejšo zahvalo. Iskreno se zahvaljujem za ustmene in pisne izraze sožalja, darovalcem krasnih vencev, dalje vsem onim, ki so v velikem številu spremili drago pokojnico na zadnji poti. Posebno me pa še veže dolžnost zahvaliti se gospodom pevcem za krasni slovenski žalostinki.

Dunaj, dne 19. novembra 1910.

Ivan Luzar,

nadrevident juž. žel. v p.

Zahvala.

Za vse izraze gorkega sočutja povodom smrti našega ljubljenega in nepozabnega soproga, očeta, brata, svaka, gospoda

Alojzija Sachsa

učitelja v prisilni delavnici

kakor tudi za ves trud, krasne vence, ginljivo petje in časte spremljevalstvo na poti k večnemu počitku izrekamo tem potom svojo prisrčno zahvalo.

Zlasti smo pa dolžni se posebno zahvaliti visokorod. g. dež. glavarju pl. Šuklje; visokorod. g. dež. odborniku grofu Barbo; blag. g. vladnem svetniku Kremensku; blag. g. dež. šolskemu nadzorniku Levec-u; blag. g. ravnatelju dež. zavodov Zamida; podravnatelju gosp. Zbašnik; gg. deželnim uradnikom posebno pa gosp. ravnatelju prisilne delavnice Poljanec; gg. cenjenim učiteljem za udeležbo pri pogrebu. Prisrčna zahvala pevskim društvom »Zvon« in »Merkur« za ganljive žalostinke, posebno pa tudi kat. društvu rok. pomočnikov. Iskreno se zahvaljujem darovateljem krasnih vencev. Prisrčni Bog plačaj! preč. g. p. Al. Nastranu in g. V. Segar za mnoge tolažilne obiske in vsem gg. duhovnikom za častno spremljevalstvo.

3410

Žalujejoči ostali.

H. SUTTNER

Ljubljana Mestni trg

urar prva največja domača
exportna tvrdka ur, zlatnine
in srebrnine

Tovarniška var-
stvena znamka

„IKO“

Lastna tovarna ur v Švici

Našim prijateljem.

Mladi »Dan«, naša postojanka v svobodomiselnih Pragi, razvija letos intenzivno notranje delovanje. Danes že lahko rečemo, da je premagal tiste težkoče, ki se mora z njimi boriti vsako društvo v začetku svojega obstoja. Na svojem zadnjem obnem zboru nam je češko katol. akad. »Društvo Arnošta z Pardubic« velikodušno odstopilo eno sobo za stanovanje. S tem je zagotovljen miren notranji razvoj našemu društvu, ki prebiva pod isto streho z obeh češkima katol. akad. društvoma: omenjenim »Društvom Arnošta z Pardubic« in »Češko Ligo Akademicko«. Navedeni čin češkega društva svedoči o prijateljskem razmerju, ki vlada med nami in Čehi. Vseučilišni profesor msgr. dr. Kordač je imenoval to naše razmerje »trojstvo« — trozvezo, ki se kaže zlasti v tem, da imamo skupno čitalnico. Poleg stikov s Čehi, ki se kažejo tudi v različnih jezikovnih krožkih, stoji v ospredju našega društvenega delovanja obrambni odsek, ki marljivo proučuje češko manjšinsko delo. Imamo tudi pevski in telovadni odsek. Kar pa občutno pogrešamo, je večja društvena knjižnica, ki si je člani z lastnimi prispevki ne morejo ustanoviti. Društvo se torej obrača na vse prijatelje katoliško - narodnega dijaštva, da nam pošljejo po svoji moči knjige, posebno znanstvene ali pa tudi leposlovne vsebine, ki so za akademično društvo primerne. Naslov društva je: Praga II., Voršilská ulice 1. — Odbor slov. kat. akad. društva »Dan« v Pragi.

Bajukovi „Odmevi“, II. zvezek.

Res se je v zadnjem desetletju naša glasbena literatura nepričakovano razvila, kvantitativno in kvalitativno, vendar pogrešamo v novejših produktih naših skladateljev dostikrat, da, pretežno, domačega, pristno narodnega duha, o katerem trdi po pravici nekje (menda v »Zvonu«) Adamič, da ga zamore samo Slovenec pesmi vdahniti. Jasno je, da veje pristni milje slovenske glasbe v prvi vrsti iz slovenske narodne pesmi, o kateri se venomer trdi, da nima karakteristikona v nobenem oziru. In vendar je n. pr. Koschat nesel s svojim kvartetom toliko slovenskih narodnih melodij v svet na veliko veselje in priznanje glasbenega razumnštva ter v slavo svojo. Naši narodni motivi leže neporabljeni v narodu in spomnijo se jih le nabiratelji. V resnih koncertih se jih ignorira do malega. Razven Hubada se še ni nikdo lotil, da bi harmoniziral narodno pesem v koncertni obliki. Pač pa se je pojavil v zadnjem času Bajuk z novo idejo. Vzporedno z zborom je ustavil solospjev, ki se po večini skuša držati motivov pesmi same, deloma obrnjenih, zoženih, razširjenih itd. Vprašanje je, kaj da je hvale vrednega na tej novi misli in novi obliki priredbe narodne pesmi. Pretežno naši glasbeno umetniški krogi na bolj ali manj uljuden način od-

klanjaajo Bajukovo idejo, kar ni popolnoma upravičeno. Pripoznajmo Bajuku dejstvo, da je sprožil novo misel, ki utegne iniciativno vplivati in imeti za posledico prikazni, ki bodo izzvale pripoznanje naših kateksohen-glasbenikov, ne glede na to, da pri naši revščini dandanes še ne kaže iti preko zanimivega pojava na dnevni red. Bajuk ni pisal za serjozen koncert (moj Bog, kaj je vse »koncert« dandanes!), njegov namen je, nekoliko razgibati zanimanje za našo narodno pesmico, jo storiti bolj interesantno. V tem tiči vrednost in zasluga te knjižice. Kaj drugega je seveda, če premotrimo te proizvode s strogo kritičnega stala. Harmoničen čut pri Bajuku še ni dosegel popolnosti ali pa je harmonizacija sad naglega, premalo mirno premišljenega dela. Način, kako Bajuk vede glasove, koliko respektja ima pred vodilnim tonom, pred kvartseksakordom na težkem taktovem delu, koliko in kdaj ga ženirajo skriti ali očitni paralelni postopi, kaže, da je Bajuk rokopis izročil v tisk najmanj eno uro prezgodaj. Ne more se mu ravno očitati naglavnih grehov, ali finejši občutek naj bi se tu razodeval. Je narodna pesem! Kdor se bo zanimal za detajle, jih dobi v »Novih Akordih« v novoletni številki. Še nekaj o vpletenem solospjevu? Je to srečna misel ali ne? Teoretično brez dvoma ne, praktično pa. Melodične linije so tam, kjer počne solo za zborom, rombično premaknjene in na koncu ne zadovoljijo, poleg tega pa časih kar neprijetno butnejo druga v drugo, neka konkurenca se razvije med obema in solo sili v ospredje na škodo narodne melodije. No, pa v teh slučajih pomore imitacija k nekaki organski zvezi med solom in zborom. Te zveze mnogo bolj pogrešamo tam, kjer vstopita solo in zbor skupno. Tu se avtor seveda ne more toliko naslanjati na melodijo. Praktično pa se bode marsikatera pesmica v I. in II. zvezku dala dobro zapeti in se bo tudi priljubila v narodu. K koncu še to-le: Po mojem mnenju je vsak aranžma narodnih pesmi neopravičen, kjer ne pride melodija do popolne veljave. Ona je narodova last, nam nedotakljiva last, za njeno ohranjanje se nam gre. Harmonij se da več podložiti, in narod sam jih spreminja, kakor sam vem, seveda ne da bi vedel za to. Sicer pa so te harmonične premembe jako majhne, najmanj interesantne ali rafinirane. V harmonizaciji gre vsak prireditelj lahko svojo pot, tu nima vezanih rok, kot pri melodiji. Vedno in večno poslušati in brati toniko, dominantno in subdominantno, to je za današnji čas že tako nadležno otrobarsko, da nič tega. Kdor bo na vsej črti respektiral melodijo in jo oplemenitil z izbranimi harmonijami ter se poslužil v svrhu diskretne opreme raznobojnih ornamentalnih sredstev, ki jih nudi moderna harmonija in kontrapunkt, ta bo storil nekaj pozitivnega za narodno pesem. Bajuku pa priznam pomen njegovega nava ter želim, da bi našel kar največ izvajalcev ter odjemalcev. Anton Svetek.

: Naročajte „Slovenca“ :

Hiša 11 iz proste roke 11

3387 (1)
se prodaja ali da v najem. Prostori za trgovino s petimi stanovanji in kletjo, mesarijo, vrtom, vodo pred hišo. Več izve se pri posestniku

Janezu Ambrožiču, Jesenice-Fužine na Gor.

50% prihranite
stroškov v gospodinjstvu na mleku, sladkorju in kavi; **5% krl. moč. zdravje** do-sežete in ohranite, ako pijete
SLADIN
Kdor se hoče o tem prepričati, dobi vsak 3601 knjižico brezplačno
v lekarni Trnkovezy zraven rotovža v Ljubljani
ali po pošti, vsak, kdor po njo piše.

Ogromni denar prihranite!

Pri nakupu manufakturnega blaga, ako kupite sedaj v trgovini

I. Grobelnik-a
Ljubljana, Pred Skofijo

Ker opustim že koncem t. l. svojo trgovino, se bode

od 7. novembra
1910 naprej

vse manufakturno in modno blago, veliko sukna in raznovrstne tkanine oddajalo

globoko izpod navadnih cen.

Ne zamudite prilike! Vse blago je prosto ogle-dati, nikdo ne bo siljen kupiti.

Pozor!

3258

Za gosp. trgovce, krojače in šivilje je prilika, večje partije po izvanredno malih cenah nabaviti!

Šentjanška premogokopna družba otvorila

je v Ljubljani, Selenburgova ulica 7, I. nadstr. svojo

prodajno pisarno

kjer se sprejemajo naročila na domači priznani najbolj in najcenejši

:: karmeljski premog ::

Družba hoče na ta način prepričati, da bi se pri sedanji draginji poljubno zvišale premogu cene — obenem pa olajšati odjemalcem nabavo premoga. — Ona razprodaja premog tudi

na drobno

ter stane isti za kurjavo **K 1-20 pri 50 kg** franko v hišo postavljeno. — Razen prodajne pisarne v **Selenburgovi ulici št. 7, I. nadstr.** sprejemajo naročila sledeče tvrdke:

Ivan Babič, Dolenjska cesta
I. Buzzolini, Stritarjeva ulica
Ed. Kavčič, Prešernova ulica
L. Kotnik, Spodnja Šiška
Leskovic & Meden, Pod trančo
I. Mencinger, Sv. Petra cesta.
B. Sevar, Sv. Jakoba trg
Anton Sušnik, Zaloška cesta
Fran Trdina, Stari trg
Ivana Tonih, Tržaška cesta
Uradniško gospodarsko društvo
Kongresni trg

3344 1

Knjigoveznica „Katol. tisk. društva“ v Ljubljani

se priporoča v izdelavo vsakovrstnih knjigoveških del.

Specijaliteta: črtanje poslovnih knjig

za denarne zavode, trgovce, tovarnarje, društva i. t. d.

Vsako naročilo se točno in natančno po predpisu

izvrši. Raznovrstni vzorci na zahtevo brezplačno.

KLOBUKI, CILINDRI

čepice, kravate, perila samo zadnje novosti v modni in športni trgovini za gospode

P. Magdič

Ljubljana, nasproti glavne pošte.

3012

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kozm. zobo-
čistil. sred-
stvo

Seydlin

Izdelovatelj
O. Seydlin
Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

Dr. V. Gregorič
primarij deželne bolnice
v Ljubljani, Resljeva cesta 5

ordinira od 10.—12. ure
dop. in od 1/2.3.—4. ure pop.

Dva urarska pomočnika
in
enega učenca sprejme
tako

F. P. Zajec, Ljubljana, Stari trg.

Takoj sprejemem
krojaškega pomočnika
za veliko delo in za dobro plačo.

Ant. Gebuli, kraj. mojster, Jesenice.

Ustna voda „Euodin“

Specialiteta za **kadilce.**

Glavna zaloga:
Lekarna Ub. pl. Trnkozcy v Ljubljani

Cena K 2.—.

Ešvegersko
sivo in rdeče
Marzeljsko
Angeljnov

Milo

Priporočila tovarna
Pavel Seemann
Ljubljana

1661

Čebelno-
voščene
in
stearinske

Sveče

Najvažnejše
je, da se kupi

perje in puh popolno čisto in
brez vsega duha.

Tako **perje** in **puh** se dobi pri znani tvrdki

Anton Šarc v Ljubljani
Selenburgova ul. 5, na vogalu Knafllove ul. (nasproti glavne pošte)

po sledečih cenah:

Perje 1/2 kg po . . .	K 1'68	Puh siv 1/2 kg po . . .	K 5'25
" " " " " " "	2'50	" " " " " " "	6'25
" " " " " " "	3'35	" " " " " " "	6'75
" " " " " " "	4'20	" " " " " " "	8'35
" " " " " " "	5'85	" " " " " " "	10'—

Pošilja se poštne prosto s povzetjem.

Pozor!

Ker se od gotovih, brezvestnih prodajalcev premoga prodaja neki manj vredni premog za **šentjanski (karmelski) premog**, izjavljamo tem potom, da stane naš originalni **šentjanski (karmelski) premog 50 kg K 1'20** na dom postavljen, na kar naše cenjene odjemalce opozarjamo in izjavljamo, da bodemo proti tej nesolidni konkurenci sodnijskim potom postopali.

Vsa cenjena naročila na debelo in na drobno, prosimo odslej na spodaj označeni naslov, eventualno na naše gg. zastopnike trgovce v Ljubljani.

Prodajna pisarna šentjanskega premožekopa v Ljubljani, Selenburgova ulica šte. 7.
I. nadst., soba št. 5.

Slav. občinstvu vljudno
naznanjam, da sem od-
prl v lastni hiši na **trgu**
Tabor št. 4 (poprej
Škofja ulica):

gostilno „TABOR“

kjer bom točil najboljša vina; na razpolago bodo tudi vedno
mrzla in gorka jedila, vse po najnižji ceni. Ko se odstranijo še
nekateri ovire, otvorim tudi **prenočišče za tujce.**

Za obilen poset se najvljudneje priporoča **Bole**, gostilničar in posestnik.

Angleško skladišče oblek
O. Bernatovič
Ljubljana, Mestni trg šte. 5
priporoča **okazijo**

kožuhovinastih predmetov

zaradi ogromne zaloge kakor:
sako (m kado) mestne in potne kožuhe s podlogo
vsakovrstnega krzna za gospode, potem **damske**
jopice in paletote iz peršanera, **sealskin** m. der
in marmel krzna, **ovratne ke** (boe) kratke in dolge
ter **mufe** v najnovejši obliki.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Spillmannove povesti:

Zanimivo pisane Spillmannove povesti so obče priznane kot berilo ne samo za mladino, temveč tudi za odraslene, in kakor malokater druge navajajo k čednostnemu in pravno-lepemu življenju. Te povesti imajo tudi mnogo poučnega jedra.

1. zvezek: **Ljubite svoje sovražnike.** Povest iz maorskih vojsk na Novi Zelandiji. K —40, vezano K —60.
2. zvezek: **Maron**, krščanski deček z Libanona. Povest iz časov zadnjega velikega preganjanja kristjanov po Druzih. K —40, vezano K —60.
3. zvezek: **Marijina otroka.** Povest s kavkaških gora. K —40, vezano K —60.
4. zvezek: **Praški Judek.** povest. K —40, vezano K —60.
5. zvezek: **Ujetnik morskega roparja.** K —40, vezano K —60.
6. zvezek: **Aramugam**, sin indijskega kneza. Dogodljaji spreobrnjenega indijskega princa. K —40, vezano K —60.
7. zvezek: **Sultanovi sužnji.** Carigradska povest iz 17. stoletja. K —60, vezano K —80.
8. zvezek: **Tri indijske povesti.** I. Namameha in Vatomilko, II. Tahko, mladi misijonar, III. Zadnja pot O. Renéja. K —60, vezano K —80.
9. zvezek: **Kraljičin nečak.** Zgodovinska povest iz japonskih misijonov. K —60, vezano K —80.
10. zvezek: **Zvesti sin.** Povest za vlade Akbarja Velikega. K —40, vezano K —60.
11. zvezek: **Rdeča in bela vrtnica.** Rdeča vrtnica ali mladi mučenec iz Singare. Povest iz jutrove dežele. — Bela vrtnica ali mlada spoznavalka. K —40, vezano K —60.
12. zvezek: **Korejska brata.** Črtica iz misijonov v Koreji. K —60, vezano K —80.
13. zvezek: **Boj in zmaga.** Povest iz Anama. K —60, vezano K —80.
14. zvezek: **Prisega huronskega glavarja.** Povest iz starejše misijonske zgodovine kanadske. K —60, vezano K —80.
15. zvezek: **Angel suženj.** Brazilska povest. K —40, vezano K —60.
16. zvezek: **Zlatokop.** Povest iz misijonskega potovanja po Alaski. K —60, vezano K —80.
17. zvezek: **Prvič med Indijanci** ali vožnja v Nikaraguo. Povest iz časa odkritja Amerike. K —60, vezano K —80.
18. zvezek: **Preganjanje indijanskih mistijonarjev.** K —60, vezano K —80.
19. zvezek: **Mlada mornarja.** Povest iz Kajene. K —60, vezano K —80.

Za našo mladino. - Koristno berilo je najboljši pripomoček
dobri vzgoji. - Najbolj priporočljive so
dobre povesti za mladino, ki imajo pa poleg zanimive pripovedne vse-
bine tudi to prednost, da blažijo in vzgajajo srce, bistrijo um in vzbujajo
zdravo domišljijo; med najboljših v plemenitem, nepokvarjenem krščanskem
duhu pisane spise prištevamo sledeče:

Za Miklavža:

Robinzon starši. Povest s podobami za otroke. K 1'40.
v novi obliki z okrajšanim besedilom in izredno dobro pogodenimi več-
barvnimi slikami; lepšega berila in bolj priporočljive knjige za nazorni
pouk naše mladine ne poznamo.

V zverinjaku. Knjiga s podobami za otroke. K —90, nalep-
ljena na trdem kartonu K 1'50. Lepa knjiga,
ki nudi otrokom ne le mnogo zabave, temveč tudi zanimiv nazorni pouk
iz naravoslovja. Lahke pesmice nudijo kratek opis naslikanih živali.

Hitra vožnja po železnici. Knjiga s podobami za
otroke. K 1'60. Lepe
večbarvne slike in poleg njih kratke, otroškemu razumu primerne pes-
mice, so otrokom v pouk in jim napravijo veselo iznenadenje.

Slovenski A B C v podobah. K —80, vezano K 1'20.
S pomočjo te knjige se nauči otrok
igrati brati. Lepo izvršene slike služijo otrokom tudi za nazorni pouk.

Krasno darilo odrasleni mladini:

Knjiga o lepem vedenju. Spisal Urbanus. Cena:
K 3'—, elegantno vezana
K 4'—. To je izredno važna in koristna knjiga za ves slovenski narod.

Šmida Krištofa spisi:

1. zvezek: **Ljudevit Hrastar.** — **Golobček.** Po-
slovenil P. Hugolin Sattner. (Drugi natis.)
Mehko vezan K —60, trdo K —80.
2. zvezek: **Jozafat, kraljevi sin Indije.** Poslo-
venil P. Flor. Hrovat. (Drugi natis.) Mehko
vezan K —60, trdo K —80.
3. zvezek: **Pridni Janezek in hudobni Mihec.**
Poslovenil P. Flor. Hrovat. Mehko vezano
K —80, trdo K 1'—
4. zvezek: **Kanarček.** — **Kresnica.** — **Kapelica**
v gozdu. Poslovenil P. Hugolin Sattner.
Mehko vezan K —40, trdo K —60.
5. zvezek: **Slavček.** — **Nema deklca.** Poslo-
venil P. Flor. Hrovat. Mehko vezan K —40,
trdo K —60.
6. zvezek: **Ferdinand.** Poslovenil P. F. Hrovat.
Mehko vezan K —60, trdo K —80.
7. zvezek: **Jagnje.** — **Starček z gore.** Poslove-
nil P. Flor. Hrovat. Mehko vezan K —70,
trdo K —90.
8. zvezek: **Pirhi.** — **Ivan, turski suženj.** — Kr-
ščanska obitelj (družina). Poslovenil P. F.
Hrovat. Mehko vezan K —60, trdo K —80.
9. zvezek: **Hmeljevo cvetje.** — **Marijina po-
doba.** Poslovenil P. F. Hrovat. Mehko vezan
K —60, trdo K —80.
10. zvezek: **Ludovik, mladi izseljenec.** Poslo-
venil P. F. Hrovat. Mehko vezan K —60,
trdo K —80.
11. zvezek: **Najboljša dedščina.** — **Leseni križ.**
Posl. P. F. Hrovat. Mehko vezan K —40,
trdo K —60.
12. zvezek: **Roza Jelodvorska.** Izdalo „Katol.
tiskovno društvo v Ljubljani.“ Mehko vezan
K —60, trdo K —80.
13. zvezek: **Sveti večer.** Poslovenil Fr. Salezij.
Mehko vezan K —60, trdo K —80.
14. zvezek: **Povodenj.** — **Kartuzijanski samostan.**
Poslovenil Fr. Salezij. Mehko vezan K —60,
trdo K —80.
15. zvezek: **Pavlina.** Poslovenil Fr. Salezij. —
Mehko vezan K —60, trdo K —80.

Taras V. iz raznih stanov. Pesmice (ponatis iz
„Vrtca“) K —25.

Angelček. Otrokom prijatelj, učitelj in
voditelj. (Anton Kržič.) — Vsak
letnik je zase celota in zelo primeren za darilo
otrokom; velja vezan samo K 1'—. Dobi se še
15 raznih letnikov in sicer od l. 1894. do l. 1909.

Vrtec. Časopis s podobami za slov. mladino.
Vsak letnik je zase celota in velja
vezan K 4'—. Dobe se letniki od l. 1905. do 1909.

Vojska na daljnem vzhodu. Spisal E. Lampe.
K 4'80, vez. K 6'—.

Use te knjige se dobe v Katoliški Bukvarni v Ljubljani, knjigarni „Mirija“ v Kranju in I. Krajec nasl. v Novem mestu.